

Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening

Rammeaftale indgået mellem
Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri
og
Københavns Universitet

om forskningsbaseret myndighedsbetjening af
Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri med
underliggende styrelser

2022-2025

Indhold

1. Indledning	3
1.1. Strategiske sigtelinjer	4
2. Ydelsesaftalernes opbygning og anvendelse	5
3. Økonomi	7
3.1. Økonomiske rammer for aftalen	7
3.2. Finansiering af forskning, forskningsbaseret rådgivning og indirekte omkostninger	7
3.3. Bevillingsmæssige bindinger på aftalen	9
3.3.1 Trækingsretter mellem MIM's og FVM's ydelsesaftaler	10
3.3.2 Veterinærforlig III	10
3.3.3 Fiskesygdomme	10
3.3.4 Opgaver for Bolig- og Planstyrelsen	10
3.4. Betalingsbetingelser	10
3.5. Opfølgning og rapportering	10
3.6. Samarbejde med andre forskningsmiljøer og øvrige aktører	11
4. Samarbejdsorganisation	12
4.1. Ledelsesgruppen	12
4.1.1 Ledelsesgruppens rolle og ansvar	13
4.2. Chefgrupper	13
4.2.1 Chefgruppens rolle og ansvar	13
4.3. Mødeplan	14
4.4. KU's interessentinddragelse og informationsforpligtelse	14
4.5. MIM og FVM's interessentinddragelse og informationsforpligtelse	15
5. Kvalitetssikring og rammer for inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter	16
5.1. Kvalitetssikring	16
5.2. Åbenhed om konkrete opgaver og rammer for inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter	16
5.2.1 Model for inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter	17
6. Særlige forhold for denne aftale	18
6.1. Data	18
7. Bestemmelser om regulering af samarbejdet	19
7.1. Aftaleperiode, rulning og opsigelse af aftalen	19
7.1.1 Rulning	19
7.1.2 Konkurrenceudsættelse	19
7.1.3 Opsigelse af aftalen	19
7.2. Tavshedspligt	19
7.3. Forskningsfrihed, offentliggørelse, faglig formidling og aktindsigt	20
7.4. Databehandling, personhenførbare oplysninger	21

7.5 Digital understøttelse af bestillinger og leverancer	21
7.6 Skriftlighed i universitetets rådgivning	21
7.7 Rettigheder efter ophavsretsloven	21
7.7.1 Generelt om rådgivnings- og forskningsleverancer	21
7.7.2 Særligt ved udvikling/levering af ny software, herunder med tilhørende kildekoder og dokumentation	23
7.7.3 Generelt	24
7.8 Dialog om leverancer og løsning ved tvister og misligholdelse	24
7.9 Mandat ved deltagelse i internationale råd, udvalg, arbejdsgrupper mv.	24
7.9.1 Krav om mandatinhentelse	24
7.9.2 Proces for mandatafgivelse	25
7.10 Arbejdsklausul	25
8. Underskrift	26
Bilag 1: Den gode bestilling og samarbejde om leverancerne	27
Bilag 2: Rettigheder ved udvikling af ny software/databaser herunder kildekoder og dokumentation	31
Bilag 3: Skabelon for mandat ved deltagelse i internationale råd, udvalg, arbejdsgrupper mv.	33
Bilag 4: Videndeling om forskningsemner	34
Ydelsesaftale Ressource- og samfundsøkonomi	Vedlagt
Ydelsesaftale Skov og landskab	Vedlagt
Ydelsesaftale Veterinær	Vedlagt
Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening for Miljø- og Fødevareministeriet inden for samfundsøkonomi	Vedlagt

1. Indledning

Rammeaftalen er indgået mellem Miljøministeriet (MIM) og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (FVM) og Københavns Universitet (KU) for perioden 2022-2025. Rammeaftalen underskrives af departementschefen for henholdsvis MIM og FVM, samt rektor for KU. Rammeaftalen vedrører forsknings- og udviklingsopgaver som grundlag for forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Rammeaftalens formål er at sikre tilvejebringelsen af forskningsbaseret myndighedsbetjening¹ til MIM og FVM fra KU. Rammeaftalen etablerer rammerne for et samarbejde mellem parterne for at sikre, at KU gennemfører forskning, som kan understøtte MIM og FVM's forvaltningsmæssige opgaver, samt sikre at KU har den viden og de kompetencer, der kræves for at levere forskningsmæssig understøttelse inden for de fagområder, der er omfattet af rammeaftalen.

Rammeaftalen beskriver de overordnede rammer og vilkår for samarbejdet mellem MIM, FVM og KU og vedlægges ydelsesaftaler med tilhørende arbejdsprogrammer, som beskriver KU's forskningsbaserede myndighedsbetjening af ministerierne. Rammeaftalen med tilhørende ydelsesaftaler (herefter aftalen) er 4-årig med forbehold for vedtagelse af de enkelte års finanslove og rullens årligt for en ny 4-årig periode.

Aftalen omfatter tre ydelsesaftaler, som beskriver den forskningsbaserede myndighedsbetjening inden for følgende faglige områder:

- Ressource- og samfundsøkonomi
- Skov og landskab
- Veterinær

I henhold til ovenstående varetages den forskningsbaserede myndighedsbetjening af et tværgående centerarbejde mellem Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN) og Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO) i henhold til aftalerne om Det Nationale Center for Skov, Landskab og Planlægning (S&L)². Herudover varetager Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO)³ ved Det Natur og Biovidenskabelige Fakultet (SCIENCE) på KU også opgaver i henhold til aftalerne. Hertil kommer rammeaftale vedr. samfundsøkonomi på miljøområdet, som udmønter bevillingen til opgaver vedr. ressource- og samfundsøkonomi (§ 24.34.30.10) gennem et konsortium mellem KU og AU.

Ydelsesaftalen om Veterinær er forankret på Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab (IVH), som indgår i et længerevarende samarbejde med Statens Serum Institut primært i relation til opgaverne under det veterinære beredskab (konsortium kaldet DK-VET).

¹ Forskningsbaseret myndighedsbetjening er defineret i bemærkningerne til universitetslovens § 2, stk. 4, og dækker de i lov nr. 326 af 5/5 2014 § 2 anførte opgavetyper, som med universitetsreformen blev overført fra de tidligere sektorforskningsinstitutter til universiteterne.

² S&L var/er et tværgående centersamarbejde mellem Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN) og Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), som leverer forskningsbaseret myndighedsbetjening til MIM og FVM i medfør af det aftalegrundlag, som lå til grund for etableringen af S&L som et selvstændigt center ved den daværende Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) pr. 1. januar 2004 i henhold til universitetslovens § 31, stk. 1. Aftalegrundlaget omfatter bl.a. 'Ressortaftale mellem Fødevarerministeriet, Miljøministeriet og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling', 18-06-2003, der videre inddrog anbefalinger fra en embedsmændsgruppe om 'Målsætninger og principper for sektorforskning i Danmark', 22-10-2002.

³ Om den forskningsbaserede myndighedsbetjening fremgår følgende af vedtægten ved etableringen af det daværende Fødevarerøkonomiske Institut på den daværende Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole under formålet, jf. § 4, stk. 1: "4) udføre forskningsbaseret myndighedsbetjening i relation til fødevarerøkonomiske og ressourceøkonomiske problemstilling; 5) varetage myndighedsbetjening af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri herunder at bidrage med viden som grundlag for politikformulering og til forberedelse af politikimplementering i relation til EU's fælles landbrugs- og fiskeripolitik samt andre politikker vedr. fødevareresektoren;"

1.1. Strategiske sigtelinjer

KU udfører forskning af høj kvalitet inden for ydelsesaftalernes faglige områder med henblik på, at myndighedsbetjeningen er forskningsbaseret og sker på basis af den nyeste viden.

Den forskningsbaserede myndighedsbetjening skal være fremsynet og effektiv i forhold til at løse centrale samfunds- og erhvervsmæssige udfordringer inden for MIM og FVM's ressortområder. Den forskning, som KU udfører i henhold til nuværende aftale, skal understøtte parternes strategiske sigtelinjer, bæredygtig sektorudvikling, samt videns- og teknologioverførslen til erhverv og andre interessenter.

Parternes strategiske sigtelinjer for aftalen er beskrevet i ydelsesaftalernes afsnit 1.2 med udgangspunkt i ministeriernes Roadmap for Forskning⁴, regeringens grønne forskningsstrategi *Fremtidens grønne løsninger*⁵ og relevante strategier på KU. Ydelsesaftalerne med tilhørende arbejdsprogrammer udmønter de strategiske sigtelinjer gennem konkrete forskningsindsatser og større strategiske opgaver. KU vil i videst muligt omfang søge gearing af bevillingen under nærværende rammeaftale gennem relevante forskningsprojekter, som ligger inden for aftalens strategiske sigtelinjer og økonomiske ramme.

KU udnytter synergimulighederne mellem den forskningsbaserede myndighedsbetjening og KU's øvrige formål, herunder uddannelse og innovation. KU forpligter sig til at sikre robuste forskningsmiljøer inden for aftalens økonomiske og faglige rammer, som kan levere kvalificeret rådgivning til MIM og FVM.

---

⁴ Se <https://mim.dk/publikationer/2021/marts/roadmap-for-forskning/>

⁶ Se <https://ufm.dk/publikationer/2020/filer/1-fremtidens-gronne-losninger-strategi-for-investeringer-i-gron.pdf>

2. Ydelsesaftalernes opbygning og anvendelse

Ydelsesaftalerne beskriver den faglige ramme for den forskningsbaserede myndighedsbetjening, som KU udfører i henhold til denne aftale. Hver ydelsesaftale omfatter en række indsatsområder, inden for hvilke parterne opbygger og udvikler et strategisk samarbejde. Tabel 1 er en oversigt over de aktuelle ydelsesaftaler og indsatsområder under denne rammeaftale.

Tabel 1 Oversigt over ydelsesaftaler og indsatsområder under rammeaftalen for KU

Ydelsesaftale	Indsatsområde
Ressource- og Samfundsøkonomi	International økonomi og politik indenfor landbrug og fiskeri
	Fødevarerforbrug, sundhed og velfærd
	Fødevarerproduktion, teknologi og markedsforhold
	Dyrevelfærd og dyresundhed
	Analyser af samfundsøkonomiske konsekvenser af national og EU-regulering
	Fiskeriøkonomi- og forvaltning
	Økonomisk modellering
	Værdisætning af miljøeksternaliteter og andre ikke-markedsomsatte goder
	Design af virkemidler til regulering
	Skov- og landskabsøkonomi, -planlægning og politik
Skov og Landskab	Internationale aftaler om handel og naturressourcer på skovområdet
	Skovens funktioner, økologi og drift
	Skovens biodiversitet og habitater
	Skovens produkter
	Planlægning af landskab og byer
Veterinær	Friluftsliv, sundhed og naturturisme
	Alvorlige smitsomme husdyrsygdomme
	Fugleinfluenza, andre zoonotiske og enzootiske virusinfektioner
	Antibiotikaresistens og bakterielle infektioner
	Parasitære sygdomme og sygdomme i den vilde fauna
Sygdomme hos fisk, krebsdyr og to-skallede bløddyr (i samarbejde med DTU AQUA)	

Ydelsesaftalerne beskriver de ydelser, som KU forventes at levere inden for hvert indsatsområde. Som bilag til den enkelte ydelsesaftale udarbejdes et arbejdsprogram, hvor de konkrete opgaver beskrives, som planlægges udført i det/de kommende år.

Arbejdsprogrammet indeholder de ydelser, som MIM og FVM bestiller hos KU og kan omfatte forskellige ydelseskategorier, herunder både rådgivning og forskning.

Den forskningsbaserede myndighedsbetjening omfatter fire ydelseskategorier:

- Forskningsbaseret rådgivning
- Forskningsbaserede beredskabsaktiviteter, herunder referencelaborativirksomhed
- Forskningsbaseret overvågning og monitorering, herunder specifik overvågnings- og datavirksomhed
- Forskning og generel kompetenceopbygning

Forskningsbaseret rådgivning

Planlagte og faste løbende opgaver samt ad hoc bestillinger i det enkelte år, fx akutte bestillinger til lovforberedende arbejde, udredninger og evalueringer mv.

Forskningsbaserede beredskabsaktiviteter, herunder referencelaboratorievirksomhed

Opretholdelse af fagligt og teknisk beredskab til hurtig og effektiv løsning af akutte og aktuelle situationer.

Forskningsbaseret overvågning og monitorering, herunder specifik datavirksomhed

Gennemførelse af forskningsbaseret overvågning og monitorering (eventuelt organiseret i fagdatacentre), herunder specifikke monitoreringsopgaver, nationale og internationale datarapporteringsopgaver samt drifts-, vedligeholdelses- og dataudviklingsopgaver.

Forskning og generel kompetenceopbygning

Forskning og kompetenceopbygning inden for MIM og FVM's indsatsområder for den forskningsbaserede myndighedsbetjening, herunder tiltrækning af ekstern finansiering på strategisk vigtige områder til gearing af bevillingen under nærværende aftale.

3. Økonomi

3.1. Økonomiske rammer for aftalen

Aftalen udmønter Miljøministeriets og Fødevareministeriets aktuelle bevilling til forskningsbaseret myndighedsbetjening, som fremgår af finanslovens § 23.41.30 (*Forskningsbaseret myndighedsbetjening fra Københavns Universitet*) og § 24.34.30 (*Forskningsbaseret myndighedsbetjening fra Københavns Universitet*) samt Uddannelses- og Forskningsministeriets (UFM) bevilling til forskningsbaseret myndighedsbetjening på KU, som fremgår af § 19.22.01.10 (*Almindelig virksomhed*) vedr. skov og landskabsopgave (14,5 mio.kr) og opgaver i relation til fødevarerøkonomi (9,3 mio. kr.). Aftalen udmønter endvidere bevillingen til forskningsbaseret myndighedsbetjening på veterinærområdet. Tabel 2 viser, hvordan bevillingerne er fordelt mellem ydelsesaftalerne i årene 2022-2025 med forbehold for, at bevillingen tilvejebringes på de årlige finanslove.

Den økonomiske ramme for ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi er 16,8 mio. kr. i 2022, herunder 5,1 mio. kr. fra § 24.34.30 (*Forskningsbaseret myndighedsbetjening fra Københavns Universitet*) samt hhv. 9,3 mio. kr. og 2,3 mio. kr. fra § 19.22.01.10 (*Almindelig virksomhed*). Ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi indeholder opgaver vedr. skovøkonomi og -politik, som er opgjort til at udgøre 2,2 mio. kr. i 2017 og 2,3 mio. kr. årligt i 2018-2022.

Den økonomiske ramme for ydelsesaftalen Skov og Landskab er 12,2 mio. kr. i 2022 svarende til 14,5 mio. kr. til generel myndighedsbetjening fra § 19.22.01.10 fraregnet 2,3 mio. kr. til opgaver i ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi.

Den økonomiske ramme for ydelsesaftalen på veterinær området er 94,7 mio. kr., som fremgår af § 24.34.30.20 (*Opgaver vedr. veterinærforhold*)

Tabel 2 Den økonomiske ramme for årene 2022-2025 i mio.kr.

Ydelsesaftale	2022	2023	2024	2025
Ressource- og samfundsøkonomi ¹	16,80	16,6	16,5	16,4
Skov & landskab	12,2	12,1	12,1	12,1
Veterinær	94,7	91,6	89,7	87,9
I alt	123,7	120,3	118,3	116,4

1) I ydelsesaftalen indgår 2,3 mio. kr. fra Skov & Landskab bevilling på 14,5 mio. kr. på § 19.22.01.10 vedr. økonomi og politik på skov- og landskabsområdet mm., jf. ydelsesaftalens emneområder.

3.2. Finansiering af forskning, forskningsbaseret rådgivning og indirekte omkostninger

Myndighedsbetjeningen er kendetegnet ved et højt forskningsomfang. MIM, FVM og KU er påbegyndt en samlet model for budgettering og rapportering af bevillingsanvendelsen, herunder opgørelse af indirekte omkostninger, som udbredes til alle nye og eksisterende ydelsesaftaler. Formålet er at sikre transparens om hvor stor en andel af bevillingen, der finansierer ledelse, administration, forskningsmæssige infrastruktur, bygninger mv. Andelen budgetteres for den enkelte ydelsesaftale med henblik på at afspejle konkrete forhold om den forskningsmæssige infrastruktur.

Aftalens bevilling budgetteres anvendt til både rådgivning, forskning samt indirekte omkostninger som vist i Tabel 3. Forskningsandelen medregnes ved opgørelsen af de samlede udgifter til offentlig forskning, udvikling og innovation, jf. 1-procentmålsætningen.

Parterne er enige om at udvise fleksibilitet i forhold til den forventede anvendelse af den økonomiske ramme, jf. Tabel 3, i tilfælde af pludseligt opståede eller andre uventede begivenheder.

Arbejdsprogrammet indeholder de ydelser, som MIM og FVM bestiller hos KU og kan både omfatte rådgivnings- og forskningsydelser. Ved siden af de bestilte ydelser medgår MIM's og FVM's bevillinger til finansiering af forskning og kompetenceopbygning inden for rammeaftalens indsatsområder.

MIM's bevilling placeret på § 19.22.01 (*Almindelig virksomhed*) er for en stor del udmøntet i ydelsesaftalen Skov og Landskab og er indikativ fordelt med 40 % af den samlede bevilling til indirekte omkostninger, jf. specificering i ydelsesaftalen Skov og Landskab, mens 25 % af bevillingen anvendes til forskning og 39 % til ad hoc forskningsbaseret rådgivning og understøttelse af skovovervågningen, jf. Tabel 3. En mindre andel af bevillingen vedr. Skov og Landskab på 2,3 mio. kr. går til opgaver vedrørende skovøkonomi og skovpolitik varetages under ydelsesaftalen om Ressourcer og samfundsøkonomi.

Tabel 3. Parternes forventede anvendelse af MIM/FVM's bevilling i 2022 (mio. kr.)

Ydelsesaftale	I alt	Heraf rådgivning, inkl. monitorering*	Heraf forskning*	Forskningsandel i pct.
Ressource- og samfundsøkonomi	16,8	9,3	7,5	45%
Skov og landskab	12,2	7,7	4,4	36%
Veterinær	94,7	57,4	37,3	39%
I alt	122,6	74,96	48,74	39%
<i>Heraf direkte omkostninger</i>	82,66	48,22	34,44	42%
<i>Heraf indirekte omkostninger</i>	42,44	28,39	14,05	33%

* 'Heraf rådgivning, inkl. Monitorering' og 'Heraf forskning' er begge opgjort inklusiv direkte og indirekte omkostninger.

I forbindelse med fusionen mellem forskningscenter for Skov & Landskab og Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) blev der ved ressortomlægningen af Skov & Landskab på finanslov 2004 overført 23,8 mio. kr. (2004-priser) fra Miljøministeriet til Videnskabsministeriet. Heraf udgør trækningsretten i dag 14,5 mio. kr. Restbeløbet er overført til det generelle forskningstilskud til Københavns Universitet (§ 19.22.01). Beløbet fremgår ikke særskilt på finansloven, men er opgjort til 10,2 mio. kr. (2022-priser).

Bevillingen på § 19.22.01 (*Almindelig virksomhed*) er ligeledes udmøntet i ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi (opgaver i relation til fødevarøkonomi) med 9,3 mio. kr. i 2022. Aftalen budgetteres for 2022 svarende til 134 månedsværk, hvoraf ca. 80,0 månedsværk inkl. indirekte omkostninger anvendes til konkrete myndighedsopgaver og yderligere 6 månedsværk inkl. indirekte omkostninger reserveres til anvendelse efter konkret aftale. Aftalen har en ganske lav forsknings- og kompetencedel på 48 måneder ud af de 134. Der anvendes aktuelt en overhead på 30 %. Det svarer til at 23 % af den samlede bevilling går til finansiering af indirekte omkostninger i 2020, mens ca. 27 % går til forskning og den resterende del på 50 % går til forskningsbaseret rådgivning, jf. **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.** Endelig udmønter ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi en mindre andel af bevilling til Skov & Landskab på 2,3 mio. kr. Her anslås, at 44 % indikativt går til indirekte omkostninger, mens 40 % går til forskning og 16 % til ad hoc forskningsbaseret rådgivning for MIM og FVM.

Bevillingen på § 24.34.30 (*Forskningsbaseret myndighedsbetjening vedr. Købehavns Universitet*) udmøntet i ydelsesaftalen Ressource- og Samfundsøkonomi er fordelt med maksimalt 50 % til opretholdelse og udvikling af forskningsgrundlaget og de øvrige 50 % til myndighedsbetjening og aftalte forskningsopgaver, som yderligere fordeles med 20 % til faste opgaver, 60 % til årligt aftalte opgaver og 20 % til ad hoc-opgaver. Den

samlede bevilling svarer i 2022 til ca. 63 månedsværk inklusiv indirekte omkostninger, og altså heraf 31,5 månedsværk til rådgivningsopgaver. Der anvendes en overhead på 44 %. jf. vedlagte *Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening for Miljø- og Fødevareministeriet inden for samfundsøkonomi* svarende til, at 30 % af den samlede bevilling går til finansiering af indirekte omkostninger, mens 35 % går til forskning og 35 % går til forskningsbaseret rådgivning, jf. Tabel 3.

KU arbejder løbende på at effektivisere opgavevaretagelsen via faglige og administrative synergigevinster, såsom bedre kapacitetsudnyttelse, administrative forenklinger, procesoptimeringer m.v. Konkrete omprioriteringer af opgaver og opgavebortfald kan efter aftale med MIM og FVM indgå i effektiviseringsindsatsen efter den sædvanlige procedure for prioritering af opgaver.

Tabel 4. Parternes forventede anvendelse af den økonomiske ramme på indsatsområder (mio.kr.)

Ydelsesaftale	Indsatsområder	2022
Ressource- og samfundsøkonomi	International økonomi og politik indenfor landbrug og fiskeri	1,54
	Fødevareforbrug, sundhed og velfærd	1,53
	Fødevareproduktion, teknologi og markedsforhold	2,15
	Dyrevelfærd og dyresundhed	0,30
	Analyser af samfundsøkonomiske konsekvenser af national og EU-regulering	2,45
	Fiskeriøkonomi og -forvaltning	1,33
	Økonomisk modellering	1,28
	Værdisætning af miljøeksternaliteter og andre ikke-markedsomsatte goder	2,65
	Design af virkemidler til regulering	1,28
	Skov- og landskabsøkonomi, -planlægning og politik	1,90
	Internationale aftaler om handel og naturressourcer på skovområdet	0,40
	I alt	16,8
	Skov og landskab	Skovens funktioner, økologi og drift
Skovens biodiversitet og habitater		1,61
Skovens produkter		2,12
Planlægning af landskab og byer		2,12
Friluftsliv, sundhed og naturturisme		1,71
I alt		12,2
Veterinær	Alvorlige smitsomme husdyrsygdomme	35,21
	Fugleinfluenza mv.	23,33
	Antibiotikaresistens og bakterielle infektioner	30,16
	Parasitære sygdomme i den vilde fauna	2,97
	Sygdomme hos fisk, krebsdyr og to-skallede bløddyr (i samarbejde med DTU)	3,02
	I alt	94,70

3.3 Bevillingsmæssige bindinger på aftalen

Bevillingen til forskningsbaseret myndighedsbetjening fra KU (§ 24.34.30) er underlagt følgende bevillingsmæssige bindinger.

3.3.1 Trækningsretter mellem MIM's og FVM's ydelsesaftaler

FVM og MIM har indgået aftale om trækningsret på bestemte ydelsesaftaler inden for den fælles rammeaftale efter deling af det daværende Miljø- og Fødevarerministeriet.

De aftalte beløb på trækningsretterne er inklusiv midler til den underliggende forskning. I praksis betyder dette, at trækningsretten til bestilling af konkrete opgaver er ca. 50 % af den formelt angivne trækningsret.

For KU er der aftalt trækningsret på to ydelsesaftaler; Skov og Landskab og Ressource og Samfundsøkonomi. Det betyder, at Fødevarerministeriet har en tematiseret, ikke-prisfastsat trækningsret til opgaver vedr. skovsundhed og -rejsning på ydelsesaftalen for Skov og Landskab. På Ressource- og Samfundsøkonomi er der aftalt en gensidig trækningsret. Opgaver under trækningsretten skal indgå og prioriteres under den sædvanlige rulling af arbejdsprogrammerne inden for de fire aftaler og i sammenhæng med de øvrige opgaver.

3.3.2 Veterinærforlig III

Med forlængelse af Veterinærforlig III i 2022 øremærkes 0,4 mio. kr. fortsat til nye globale trusselvurderinger.

3.3.3 Fiskesygdomme

I henhold til ydelsesaftalen vedrørende Veterinær udføres opgaver knyttet til fiskesygdomme på DTU-AQUA som årligt udgør 1,5 mio. kr.

3.3.4 Opgaver for Bolig- og Planstyrelsen

Emner inden for lands- og byplanlægning er ressortoverført til Indenrigs- og Boligministeriet, Bolig- og Planstyrelsen. Bolig- og Planstyrelsen er repræsenteret i chefgruppen for Ydelsesaftalen for Skov og Landskab.

3.4 Betalingsbetingelser

MIM og FVM overfører bevillingen under nuværende aftale med KU med 1/12 rater af bevillingen fra § 24.34.30 og § 24.41.20 ved udgangen af hver måned. Bevillingen udbetales i henhold til Økonomistyrelsens retningslinjer.

3.5. Opfølgning og rapportering

For hver ydelsesaftale er der nedsat en chefgruppe (se afsnit 4.2), som er ansvarlig for den løbende opfølgning på den forskningsbaserede myndighedsbetjening, herunder bl.a. om opgaverne i arbejdsprogrammet løses som planlagt, om der er behov for justeringer til arbejdsprogrammet, samt om leverancerne lever op til det aftalte, herunder kvaliteten af bestillinger og leverancer.

Chefgruppen for hver ydelsesaftale behandler en halvårsrapportering, som KU udarbejder med frist ultimo september i indeværende år samt en årsrapportering med frist primo maj det efterfølgende år. Universitetet er ansvarligt for at oplysningerne i årsrapporten og halvårsrapporten er korrekte. Til brug herfor er KU forpligtet til at rapportere bevillingsanvendelsen for den enkelte ydelsesaftale fordelt på indsatsområder. I tillæg hertil rapporterer KU i årsrapporteringen på den faktiske fordeling på forskning, forskningsbaseret rådgivning og indirekte omkostninger, jf. Tabel 3.

KU sender endvidere i forbindelse med årsrapporteringen oversigter over de projekter, som MIM og FVM medfinansierer ('taggede' projekter). Disse behandles i relevante chefgrupper efter behov.

Halvårs- og årsrapporteringen udarbejdes på baggrund af en skabelon, som er udformet af ministerierne og KU i fællesskab. Derudover vedlægger KU et baggrundsnotat, der nærmere beskriver, hvordan opgørelserne og registreringerne er foretaget for de forskellige institutter. I tillæg hertil kan MIM og FVM sammen

med KU aftale publikationer til formidling af den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Fra og med 2021 arbejdes der mod en opsplining af de indirekte i underkategorier. KU, MIM og FVM er i dialog herom.

3.6 Samarbejde med andre forskningsmiljøer og øvrige aktører

Rammeaftalen og ydelsesaftalerne skal bidrage til at sikre langsigtede og stabile rammer for den forskning og kompetenceopbygning, der er forudsætningen for forskningsbaseret myndighedsbetjening af høj kvalitet.

For at sikre den bedst mulige opgaveløsning og en effektiv udnyttelse af rammeaftalens samlede ressourcer til forskningsbaseret myndighedsbetjening er parterne enige om, at KU samarbejder med andre universiteter eller øvrige aktører, hvor det er hensigtsmæssigt og kan forbedre den faglige kvalitet af myndighedsbetjeningen. Samarbejdet kan ske på nedenstående måder. Målet er at samle de stærkeste forskningsmiljøer om de pågældende opgaver og sikre relevante forskningsinstitutioner bringes i spil inden for områder, hvor de har komplementære kompetencer.

Ved etablering af samarbejder, jf. nedenfor, skal de udbudsretlige og konkurrenceretlige rammer vurderes konkret i hvert enkelt tilfælde. Således må samarbejde ikke føre til karteldannelser på et område.

- I. KU kan etablere *forpligtende afgrænsede samarbejder af kortere varighed* på tværs af relevante forskningsmiljøer i forbindelse med en konkret tidsafgrænset rådgivningsopgave. Ligeledes kan KU ved længerevarende eller tilbagevendende opgaver eller ved etablering af større forskningsområder, etablere *forpligtende længerevarende samarbejder*. Der er i begge tilfælde tale om et samarbejde, hvor KU (bevillingshaver) er ansvarlig for opgavevaretagelsen og regnskabsaflæggelsen i forhold til MIM og FVM. KU skal orientere om behovet for sådanne samarbejder. MIM og FVM kan hvis de har saglige argumenter herfor bede om at sådanne aftaler ikke indgås.
- II. MIM og FVM har efter opgaven er leveret mulighed for at indhente en supplerende vurdering ('*second opinion*') fra en anden national eller international forskningsinstitution i forhold til konkrete leverancer inden for denne aftale. Målet er i særlige tilfælde at kunne skabe ekstra sikkerhed om kvaliteten af et givent fagligt grundlag. Den supplerende vurdering kan fx omfatte vurderinger af metode, datagrundlag samt konkrete beregninger mv. KU stiller relevant forskning og data til rådighed inden for rammerne af afsnit 7.6. Supplerende vurderinger finansieres uden for aftalen.
- III. KU er forpligtet til at sikre, at kvaliteten og grundlaget for den forskningsbaserede myndighedsbetjening på universitetet indgår som særskilt evalueringspunkt i de periodiske internationale forsknings-evalueringer, universitetet gennemfører af institutterne. KU formidler resultatet af de internationale evalueringer til MIM og FVM via ledelses- og chefgrupperne.

4. Samarbejdsorganisation

Samarbejdet mellem MIM, FVM og KU forankres i to samarbejdsfora på ledelsesniveau:

1. Ledelsesgruppe for den samlede aftale, som er øverste besluttede forum og overordnet ansvarlig for rulning af og opfølgning på rammeaftalen med tilhørende ydelsesaftaler og arbejdsprogrammer, jf. afsnit 4.1.
2. Chefgruppe for hver ydelsesaftale, som er ansvarlig for genforhandling af og opfølgning på den enkelte ydelsesaftale med tilhørende arbejdsprogram, jf. afsnit 4.2.

MIM, FVM og KU indgår i tillæg til ovenstående samarbejdsfora i en teknisk faglig dialog om konkrete opgaver inden for aftalen under iagttagelse af principper for armslængde, transparens og universitetets metodefrihed.

Ledelses- og chefgrupperne kan – i det omfang der er behov herfor – nedsætte faglige arbejdsgrupper, udvalg mv. Det faglige samarbejde skal inddrage relevante fagkompetencer på tværs af MIM og/eller FVM og KU. Der udarbejdes et kommissorium med angivelse af formål og opgaver samt rollefordeling mellem MIM, FVM og KU under iagttagelse af principper for armslængde og transparens således, at KU's faglige rådgivning er uafhængig og ikke kan betvivles.

Hertil kommer, at KU ved sine institutter kan nedsætte rådgivende udvalg. IFRO har nedsat et sådan Rådgivende Udvalg og IGN har taget de indledende skridt til at etablere et sådan udvalg for Skov og Landskabsområdet. Institutterne kan invitere medarbejdere fra MIM og FVM til disse udvalg.

4.1. Ledelsesgruppen

Ledelsesgruppen sammensættes af ledelsesrepræsentanter fra MIM, FVM og KU. Ledelsesgruppen har det overordnede ansvar for rulning af aftalen og opfølgning på den leverede myndighedsbetjening på tværs af ydelsesaftalerne. Tabel 5 viser bemanningen af ledelsesgruppen. Ledelsesgruppen sekretariatsbetjenes af et aftalesekretariat bestående af repræsentanter fra ministerierne og universitetet. Ledelsesgruppens sammensætning kan ændres ved beslutning i ledelsesgruppen. SSI inddrages efter behov.

Tabel 5. Bemanning af ledelsesgruppen for MIM, FVM og KU

Institution	Deltagere	Navn
MIM og FVM	Afdelingschef, FVM (Formand)	Hanne Lund-Christensen
	Afdelingschef, MIM (Formand)	Christian Vind
	Vicedirektør, LBST	Louise Piester
	Fødevederedirektør, FVST	Annelise Fenger
	Vicedirektør, MST	Anne-Marie Vægter Rasmussen
	Vicedirektør, NST	Signe Nepper Larsen
KU	Prodekan, SCIENCE	Erik Bisgaard Madsen
	Institutleder, IFRO	Bo Jellesmark Thorsen
	Institutleder, IGN	Claus Beier
	Prodekan, SUND	Trine Winterø
	Institutleder, IVH	Birgit Nørrung
SSI	Vicedirektør SSI	Ole Jensen
	Faglig direktør	Henrik Ullum

4.1.1 Ledelsesgruppens rolle og ansvar

- Styrke det langsigtede samarbejde mellem parterne med henblik på fortsat kompetenceopbygning, herunder vedligeholdelse af de aktiviteter og metoder m.v., der kræves for at levere og udnytte kvalificeret og relevant myndighedsbetjening.
- Gensidig vidensdeling til brug for strategisk dialog om politiske og faglige tendenser på tværs af aftalerne med relevans for myndighedsbetjeningen samt om muligheder for gearing af aftalens midler fra forskellige finansieringskilder i og uden for MIM og FVM til forskning.
- Gennemgå årsrapporteringerne for de enkelte ydelsesaftaler under den samlede rammeaftale, herunder drøfte og træffe beslutninger om evt. indstillinger fra chefgrupper, vurdere opgaveudførelsen og tage rammeaftalens bevillingsanvendelse til efterretning.
- I forbindelse med rulningen af den samlede aftale, er ledelsesgruppen ansvarlig for at prioritere mellem ydelsesaftaler, udmønte tværgående strategiske sigtelinjer, vurdere om der er behov for nye indsatser på tværs af ydelsesaftalerne, herunder vurdere om der er behov for ændringer i ressourcetilførslen til ydelsesaftalerne, samt vurdere i hvilket omfang faldende ressourcer under den samlede rammeaftale skal medføre reduktion i indsatsområder og emner samt processen herfor.
- Drøfte faglige og administrative synergier.
- Drøfte og optimere faglige og administrative arbejdsgange mellem KU og ministerierne.
- Drøfte større og langsigtede ændringer i forskningsinfrastrukturen og evt. investeringsbehov.
- MIM og FVM orienterer om flytning eller konkurrenceudsættelse af opgaver. Universitetet orienterer om interne organisationsændringer med relevans for aftalen.
- Ledelsesgruppen godkender og indstiller samlet aftale for det kommende år til underskrift

4.2. Chefgrupper

En chefgruppe for en ydelsesaftale sammensættes af repræsentanter fra MIM og FVM's fagenheder og KU's forskningsmiljøer på chefniveau. Chefgruppen er inden for sit faglige område ansvarlig for den faglige tilrettelæggelse af samarbejdet, herunder den årlige rulning af ydelsesaftalen med tilhørende arbejdsprogram og opfølgning på den leverede myndighedsbetjening i henhold til arbejdsprogrammet. Chefgruppen sekretariatsbetjenes af den ansvarlige styrelse/departementet, som er formand for chefgruppen, med input fra og i tæt samarbejde med KU og evt. arbejdsgrupper. Bemandingen af chefgruppen fremgår af ydelsesaftalens afsnit 3.

4.2.1 Chefgruppens rolle og ansvar

- Universitetet udarbejder årsrapporteringen for ydelsesaftalen, som gennemgås i chefgruppen. Chefgruppen drøfter årsrapporten, eventuelle indstillinger til ledelsesgruppen, vurderer opgaveudførelsen og tager ydelsesaftalens bevillingsanvendelse til efterretning.
- Universitetet udarbejder halvårsrapporteringen for ydelsesaftalen, som drøftes i chefgruppen. Chefgruppen vurderer fremdriften i opgaveudførelsen og tager bevillingsanvendelsen til efterretning. Hvis der forekommer udeståender i halvårsrapporten, som chefgrupperne mener ledelsesgruppen bør være opmærksom på, skal chefgrupperne orientere ledelsesgruppen herom inden ledelsesgruppemødet afholdes.
- Gensidig vidensdeling til brug for strategisk dialog om faglige og politiske tendenser med relevans for ydelsesaftalen.
- Vidensdeling om forskningsemner med finansiering fra ydelsesaftalen samt dialog om muligheder for ekstern forskningsfinansiering af de forskellige emner under indsatsområderne.
- Tilrettelægge det faglige samarbejde, så både aktuelle og langsigtede strategiske behov tilgodeses.
- Vurdere opgavemængden og eventuelt prioritere udførelsen af opgaver, så de er afstemt ressourcerne afsat til indsatsområderne i overensstemmelse med ydelsesaftalen.
- Vurdere om opgaverne i arbejdsprogrammet løses som planlagt, om der er behov for justeringer til arbejdsprogrammet, samt om leverancerne lever op til det aftalte, herunder kvaliteten af bestillinger og leverancer.
- Vurdere om der er tilfredshed med samarbejdet og identificere eventuelle forbedringsmuligheder.

- Rulle ydelsesaftale og arbejdsprogram pba. faglige inputs, herunder vurderer evt. behov for ændret resourcefordeling mellem indsatsområder, enten på baggrund af ændrede prioriteringer eller faldende resourcer og evt. indstille forslag om omprioritering til ledelsesgruppen.
- Chefgruppeformanden har ansvaret for, at opgaverne i arbejdsprogrammet prioriteres i koordination mellem departementer og styrelser på tværs af ministerierne og træffer endelig beslutning om, hvilke rådgivningsopgaver, der skal prioriteres inden for ydelsesaftalens økonomiske og faglige rammer.
- Universitet fastlægger forskningsandelens anvendelse, og sikrer, at den gennemførte forskning og kompetenceopbygning bedst muligt understøtter ministeriernes aktuelle og langsigtede behov for rådgivning.
- Tage aktivt stilling til inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter i udførelsen af rådgivningsleverancer under arbejdsprogrammet jf. afsnit 5.2.
- Efter behov nedsættes faglige arbejdsgrupper mv. som sikrer teknisk faglig dialog mellem ministeriernes fagenheder og KU's forskningsmiljøer.

4.3. Mødeplan

Ledelsesgruppen afholder to ordinære møder årligt, hvor følgende faste punkter indgår (efter behov kan der afholdes flere møder):

- 1. halvår:
  - Gennemgå og drøfte årsrapporteringen for sidste års rammeaftale (jf. afsnit **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**), herunder drøfte eventuelle indstillinger fra chefgrupper. Årsrapporten kan præciseres på baggrund af drøftelserne. Ledelsesgruppen vurderer herudover opgaveudførelsen og tager bevillingsansøgningen til efterretning.
  - Drøfte den strategiske retning for myndighedssamarbejdet for næste år, herunder bl.a. vedligeholdelse af aktiviteter og metoder mv., drøfte behov for nye indsatser eller justering af eksisterende indsatser, drøftelse af større og langsigtede ændringer i forskningsinfrastrukturen og evt. investeringsbehov samt drøfte evt. samarbejder med andre ministerier, forskningsmiljøer og aktører.
- 2. halvår godkendes og indstilles aftalen for næste år til underskrift.

Chefgruppen afholder to ordinære møder årligt, hvor følgende faste punkter indgår (efter behov kan der afholdes flere møder):

- 1. halvår:
  - Gennemgå og drøfte årsrapporteringen for sidste års ydelsesaftale (jf. afsnit **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**), Årsrapporten kan præciseres på baggrund af drøftelserne og der kan indstilles emner til diskussion i ledelsesgruppen. Chefgruppen vurderer opgaveudførelsen og tager bevillingsansøgningen til efterretning.
  - Drøfte fremdriften på arbejdsprogrammet og om opgaverne løses som planlagt.
  - Desuden giver chefgruppen input til de strategiske sigtelinjer for næste år til ledelsesgruppen, herunder bl.a. vedligeholdelse af aktiviteter og metoder mv., behov for nye indsatser eller justering af eksisterende indsatser samt evt. samarbejder med andre ministerier, forskningsmiljøer og aktører.
- 2. halvår:
  - Behandle halvårsrapporteringen for indeværende års ydelsesaftale (jf. afsnit 3.5.).
  - På baggrund af faglige input færdiggøres og indstilles rulningen af næste års ydelsesaftale og arbejdsprogram til ledelsesgruppen.
  - Endelig drøfter chefgruppen forskningsemner med relevans for ydelsesaftalen. Drøftelserne og orienteringen anvendes som gensidig vidensdeling.

Derudover behandles emner efter behov jf. afsnit om Chefgruppens rolle og ansvar.

4.4 KU's interessentinddragelse og informationsforpligtelse

KU kan frit planlægge sin interessentinddragelse i universitetets aktiviteter vedr. forskningsbaseret myndighedsbetjening. KU har nedsat et Rådgivende Udvalg for Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, og ar-

bejder ligeledes på at nedsætte et Rådgivende Udvalg for skov og landskabsområdet ved Institut for Geovidenskab og Naturressourcer. I tillæg hertil formidler KU relevante resultater inden for ydelsesaftalernes indsatsområder til MIM, FVM, erhverv og andre interessenter samt til offentligheden, jf. generelle forpligtelser i universitetsloven. Øvrige formidlingsaktiviteter aftales mellem MIM, FVM og KU i ydelsesaftalerne.

KU forpligter sig til løbende og på eget initiativ at informere MIM og FVM om relevante forskningsstrategier, resultater af forskningsaktiviteter, rapporter, nyheder, konferencer, internationalt samarbejde, og lignende inden for ydelsesaftalernes område af relevans for ministeriernes arbejde. Dette sker bl.a. gennem gensidig orientering på chefgruppe- og ledelsesgruppemøder, hvor ministerierne tilsvarende giver KU indblik i den politiske og forvaltningsmæssige dagsorden og med henblik på, at KU kan holde MIM og FVM orienteret om forskning og andre aktiviteter med relevans herfor.

Nuværende rammeaftale med tilhørende ydelsesaftaler og bilag offentliggøres på KU's hjemmeside.

4.5 MIM og FVM's interessentinddragelse og informationsforpligtelse

MIM og FVM kan frit planlægge sin interessentinddragelse i ministeriernes aktiviteter vedr. forskningsbaseret myndighedsbetjening. MIM og FVM har et rådgivende strategiske interessentnetværk på tværs af ministeriernes aftaler med universiteterne med henblik på, at relevante interessenter informeres om og kan komme med input til den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Det rådgivende strategiske interessentnetværk går på tværs af de enkelte aftaler om myndighedsbetjening.

MIM og FVM forpligter sig til løbende og på eget initiativ, til at informere KU om politiske og forvaltningsmæssige strategier, handlingsplaner samt andre initiativer og forhold af betydning for KU's forskning og forskningsbaserede myndighedsbetjening. Dette sker bl.a. gennem gensidig orientering på chefgruppe- og ledelsesgruppemøder, hvor MIM og FVM giver KU indblik i den politiske og forvaltningsmæssige dagsorden og med henblik på, at KU kan holde ministerierne orienteret om forskning og andre aktiviteter med relevans herfor. Nuværende rammeaftale med tilhørende ydelsesaftaler og bilag offentliggøres på MIM og FVM's hjemmeside.

5. Kvalitetssikring og rammer for inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter

5.1 Kvalitetssikring

KU er ansvarlig for den faglige kvalitetssikring af den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Den sektorrelaterede forskning er underlagt samme kvalitetssikring som universiteternes øvrige forskning. KU fastlægger retningslinjer for kvalitetssikring af myndighedsbetjeningen.

KU's halvårs- og årsrapporteringer skal gøre det muligt for parterne at følge systematisk op på kvaliteten af bestillinger og leverancer, jf. afsnit 3.5.

I det omfang KU foretager eksterne reviews af forskningsmiljøer omfattet af aftalen, orienterer KU MIM og FVM om de overordnede resultater heraf.

5.2. Åbenhed om konkrete opgaver og rammer for inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter

Der er fuld åbenhed om de forsknings- og rådgivningsopgaver, som KU leverer i henhold til aftalen. Udgangspunktet er altid, at leverancerne frit kan offentliggøres af parterne efter leverancens aflevering, jf. afsnit 7.2 og 7.3.

I tillæg hertil kan det for konkrete opgaver være relevant at iværksætte yderligere tiltag til inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter i forbindelse med udarbejdelse af universitetets leverancer. Målet med *Model for inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter* (se nedenfor) er at sikre klare rammer for eventuel inddragelse af eksterne parter i udarbejdelsesfasen, herunder at inddragelsen alene omfatter rent faglige input, mens interessetilkendegivelser henvises til ministeriet og det politiske system.

Modellen nedenfor beskriver fem tiltag til åbenhed i forbindelse med udarbejdelsen af konkrete rådgivningsopgaver. Modellen anvendes ikke på den løbende driftsmæssige overvågning og monitoringsopgaver, som KU foretager for MIM og FVM. Tiltag 1 er udgangspunktet om, at leverancerne altid frit kan offentliggøres af parterne efter aflevering, jf. afsnit 7.2 og 7.3. Tiltag 1 anvendes som udgangspunkt på alle opgaver og kan evt. suppleres af tiltag 2-5.

Tiltag 2-5 er yderligere mulige tiltag til inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter i udarbejdelsesfasen, hvor dette i særlige tilfælde vurderes relevant i forhold til den konkrete opgave. Her gælder samtidig udgangspunktet om, at leverancerne altid frit kan offentliggøres af parterne efter aflevering, jf. afsnit 7.2 og 7.3. Det forventede ressourceforbrug i forbindelse med yderligere tiltag til inddragelse af eksterne parter indregnes i det samlede ressourcetræk og tidsplan for opgaven på linje med øvrige delleverancer uanset hvilke yderligere tiltag der vælges til inddragelse af eksterne parter i udarbejdelsesfasen.

I den årlige rulning af arbejdsprogrammet aftaler den ansvarlige styrelse og KU i hvilke konkrete opgaver, det kan være relevant at iværksætte yderligere tiltag til inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter i udarbejdelsesfasen (tiltag 3-5). Den ansvarlige styrelse kan frit vælge at anvende tiltag 2. Tiltagene kan anvendes uafhængigt af hinanden og kombineres efter behov. Parterne skal være enige om anvendelsen af tiltag 3-5 i konkrete opgaver.

Alle tiltag til inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter anvendes under hensyntagen til armslængdeprincippet og KU's frihed til metodevalg. Der er krav om skriftlighed ved afholdelse af møder, afgivelse af bemærkninger mv. for at sikre transparens om processen. Brug af model 3, 4 og 5 forudsætter, at dette planlægges forinden og fremgår af selve bestillingen, således at de udførende forskere kan planlægge herefter.

5.2.1 Model for inddragelse af faglige bidrag fra eksterne parter

1. Udgangspunktet er altid, at rådgivningsleverancerne frit kan offentliggøres af parterne efter aflevering, jf. afsnit 7.2 og 7.3. Ingen yderligere tiltag til inddragelse af eksterne parter i udarbejdsfasen.
2. Den ansvarlige styrelse inddrager relevante eksperter og interessenter omkring bestillingen, inden den afgives til universitetet.
3. Universitetet udarbejder projektdokument for den aftalte leverance med forudsætninger, metodevalg, datagrundlag mv. Den ansvarlige styrelse sender projektdokumentet i høring på sin hjemmeside eller via et åbent partnerskabsnetværk med frist for ekstern kommentering. Den ansvarlige styrelse modtager og offentliggør alle høringssvar. Den ansvarlige styrelse sender relevante faglige og tekniske bidrag til universitetet, der efter egen uafhængige vurdering inddrager disse i relevant omfang inden projektets igangsættelse og i udarbejdsfasen. Universitetet har fuld metodefrihed og afgør selv, hvorvidt faglige og tekniske bidrag giver anledning til ændringer. Universitetet er ikke forpligtet til at vurdere evt. høringssvar efter kommenteringsfristen. Eventuelle interessetilkendegivelser og øvrige høringssvar håndteres af den ansvarlige styrelse.
4. Universitetet udarbejder sin leverance eller udkast hertil. Den ansvarlige styrelse offentliggør leverancen inkl. bilag og øvrigt relevant materiale på sin hjemmeside eller via et åbent partnerskabsnetværk med frist for ekstern kommentering. Den ansvarlige styrelse modtager og offentliggør alle høringssvar. Den ansvarlige styrelse sender faglige og tekniske bidrag til universitetet, der efter egen uafhængige vurdering kan inddrage disse i relevant omfang i den endelige besvarelse eller alternativt i et tillæggsdokument, som vedlægges den endelige leverance. Universitetet har fuld metodefrihed og afgør selv, hvorvidt faglige og tekniske bidrag giver anledning til ændringer. Universitetet er ikke forpligtet til at vurdere evt. høringssvar efter kommenteringsfristen. Eventuelle interessetilkendegivelser og øvrige høringssvar håndteres af den ansvarlige styrelse.
5. Den ansvarlige styrelse nedsætter en rådgivende faglig følgegruppe med henblik på, at relevante eksterne parter kan bidrage med faglige og tekniske input til projektet og dermed medvirker til at sikre en bred tilgang til data og sektorspecifik viden. Parterne skal i enighed aftale og beskrive følgegruppens konkrete rolle og inddragelsesproces i projektførløbet. Som udgangspunkt er der krav om skriftlighed, således at bestilleren er ansvarlig for at alle møder i følgegruppen dokumenteres, så de kan offentliggøres samtidigt med leverancen (jf. pkt. 7.6). Universitetet har fuld metodefrihed og vurderer selv faglige og tekniske bidrag.

6. Særlige forhold for denne aftale

Finanslovens § 24.41.40.10 (*Opgaver vedr. skov og landskab*) anfører 4,2 mio. kr. i 2022 til myndighedsrelaterede skovovervågningsopgaver, der udføres ved IGN i relation til ydelsesaftalen Skov og landskab, jf. vedlagte kontrakt vedr. skovovervågning. Der er synergi mellem nærværende aftale og kontrakten vedr. skovovervågning, idet data og resultater fra skovovervågningen anvendes i forskningen og ydelsesaftalen medfinansierer Fagdatacenter Skov og andre områder af skovovervågningen.

Hertil kommer kontrakt vedr. samfundsøkonomi, som udmønter MIM's bevilling til opgaver *vedr. samfundsøkonomi* (§ 24.41.30.10) gennem et konsortium mellem KU og AU, jf. vedlagte *Rammeaftale om forskningsbaseret myndighedsbetjening for Miljø- og Fødevareministeriet inden for samfundsøkonomi*.

6.1 Data

I 2020 overførte Fødevarestyrelsen (FVST) hver måned et udtræk af CHR til DK-VET. Efter anmodning fra DK-VET stiller FVST udtræk fra følgende databaser til rådighed: svineflyttedatabasen, VetStat, VETREG, Zoonoseregistret, ADIS, TRACES, Mistankedatabase, Dødelighedsberegninger, TSE database og vildsvine-databasen. DK-VET's adgang til data i VetStat er reguleret i § 4 i bekendtgørelse nr. 997 af 25. maj 2021 om adgang til oplysninger om medicinregistreringer i VetStat.

7. Bestemmelser om regulering af samarbejdet

De gensidige forpligtelser i henhold til denne aftale reguleres ved de fælles retningslinjer i *Notat om aftaler mellem universiteter og ministerier for forskningsbaseret myndighedsbetjening* af 25. januar 2011 med tilknyttet bilag⁶.

7.1 Aftaleperiode, rulning og opsigelse af aftalen

Aftalen er 4-årig og gælder for perioden 2022-2025. Aftalen rulles årligt for en ny 4-årig periode. Den årlige rulning angår primært opgaveporteføljen samt justering i henhold til udviklingen i den økonomiske ramme.

7.1.1 Rulning

Ved rulning af aftalen kan der indgås nye ydelsesaftaler med mulighed for at inddrage andre institutter. Indgåelse af nye ydelsesaftaler eller opsigelse af nuværende ydelsesaftaler påvirker som udgangspunkt ikke rammeaftalens generelle vilkår.

Ud over den årlige rulning af aftalen kan hver part anmode om øjeblikkelig ændring af aftalen, såfremt der indtræder væsentlige ændringer i partens forudsætninger for opfyldelse af grundlæggende dele af aftalen, herunder bevillingsmæssige ændringer på finansloven.

Såfremt en part ønsker ændring af aftalen som følge af væsentlige ændringer, skal parten meddele dette skriftligt til den anden part. Meddelelsen skal indeholde en redegørelse for de forhold, som parten mener, udgør væsentlige ændringer i forudsætningerne for opfyldelse af grundlæggende dele af aftalen. Der er en gensidig forpligtelse til orientering om væsentlige ændringer hurtigst muligt.

7.1.2 Konkurrenceudsættelse

MIM og FVM kan beslutte at konkurrenceudsætte aktiviteter under denne aftale. Ved en evt. konkurrenceudsættelse følges retningslinjer for konkurrenceudsættelse i *Notat om aftaler mellem universiteter og ministerier for forskningsbaseret myndighedsbetjening* med tilknyttet bilag⁹.

7.1.3 Opsigelse af aftalen

Opsigelse af aftale for 2022-2025 og beslutning om konkurrenceudsættelse kan varsles inden udgangen af 2022 med virkning fra 1. januar 2026, jf. de fælles retningslinjer i *Notat om aftaler mellem universiteter og ministerier for forskningsbaseret myndighedsbetjening med tilknyttet bilag*. Opsigelsen af en enkelt ydelsesaftale medfører ikke en opsigelse af rammeaftalen for de øvrige ydelsesaftaler derunder.

For ydelsesaftalen vedrørende Veterinær gælder, jf. betingelserne for konkurrenceudsættelsen i 2017 afsnit 5.3, at en opsigelse tidligst vil kunne gælde fra og med 2026⁷.

7.2 Tavshedspligt

Parterne er underlagt forvaltningsretlige regler om tavshedspligt. Aftalen indebærer ikke en udvidelse af reglerne om tavshedspligt.

⁶ Se <http://ufm.dk/forskning-og-innovation/samspil-mellem-viden-og-innovation/forskningsbaseret-myndighedsbetjening/retningslinjer/retningslinier-for-forskningsbaseret-myndighedsbetjening>, hvor den til enhver tid gældende version vil være at finde.

⁷ Jf. udbudsmaterialet af 5. januar 2017, kan opsigelsen af veterinæraftalen tidligst varsles i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen for 2022-2025 og skal i henhold til rammeaftalen varsles med en frist på fire år, således at opsigelsen tidligst vil gælde fra og med 2026.

KU afgør selv i overensstemmelse med egne procedurer og i henhold til gældende ret, om der foreligger tavshedspligt i forbindelse med en rådgivningsleverance eller oplysninger i denne og i givet fald dens udstrækning, herunder om der er grundlag for at udsætte offentliggørelse af rådgivningsleverancen eller oplysninger heri, indtil begrundelsen ikke længere er til stede.

MIM og FVM kan gøre KU opmærksom på, at en rådgivningsleverance efter MIM og FVM's vurdering helt eller delvist kan være omfattet af tavshedspligt. Dette skal altid ske skriftligt og være begrundet. Parterne skal rådføre sig med hinanden ved evt. tvivlsspørgsmål om, hvorvidt en oplysning er omfattet af reglerne om tavshedspligt. På denne måde sikres et fuldt oplyst beslutningsgrundlag.

7.3 Forskningsfrihed, offentliggørelse, faglig formidling og aktindsigt

KU har efter universitetslovens § 2 forskningsfrihed og pligt til at værne om KU og de enkelte forskeres forskningsfrihed samt udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

KU har ret og pligt til at offentliggøre eller på anden vis gennem innovation eller undervisning at nyttiggøre samtlige relevante resultater af leverancer i henhold til denne aftale. KU kan offentliggøre resultater i henhold til almindelige retningslinjer for god videnskabelig praksis. Udgangspunktet er altid, at leverancer frit kan offentliggøres af parterne efter aflevering.

KU's og forskeres adgang til at udbrede kendskab om deres konkrete arbejde med rådgivningsleverancerne er alene begrænset i det omfang, oplysninger er omfattet af reglerne om tavshedspligt, jf. pkt. 7.2. Adgangen til at oplyse om informationer, der allerede er kendte, og som indgår i grundlaget for rådgivningsleverancer, herunder f.eks. officiel statistik, allerede publicerede artikler mv., kan ikke begrænses.

KU har, uanset at offentliggørelsestidspunktet udskydes, ret til at indsende patentansøgninger om intellektuelle rettigheder og videnskabelige artikler til bedømmelse.

Parterne kan på baggrund af et begrundet behov skriftligt aftale at udsætte offentliggørelsen af en rådgivningsleverance i op til 7 arbejdsdage efter leverancens aflevering til MIM eller FVM. Aftalen indgås som udgangspunkt i forbindelse med bestilling af opgaven i Vidensbanken, men kan også indgås eller ændres senere i takt med rådgivningsleverancens udarbejdelse, så der f.eks. kan tages højde for evt. forsinkelser.

KU kan frit offentliggøre forskningsresultater, der er udarbejdet i henhold til denne aftale. For offentliggørelsen af større forskningsrapporter og artikler med væsentlige nye forskningsresultater gælder dog følgende:

- Hvis materialet kan have væsentlige samfundsmæssige konsekvenser eller relevans for MIM eller FVM's opgavevaretagelse i øvrigt, skal KU senest 7 arbejdsdage inden offentliggørelsen orientere det relevante ministerium herom og sende kopi af materialet, der ønskes offentliggjort. Parterne kan konkret aftale en kortere frist.

Parterne er underlagt miljøoplysningsloven og offentlighedsloven, der fastlægger reglerne for offentlighedens adgang til aktindsigt i oplysninger, der indgår i parternes samarbejde i henhold til denne aftale. Parterne skal ved evt. tvivlsspørgsmål rådføre sig med hinanden om, hvorvidt den anden part ønsker at afgive en udtalelse om en modtaget aktindsigtsanmodning. Der fastsættes en tidsfrist, så kravene til sagsbehandlingstiden i miljøoplysningsloven og offentlighedsloven kan overholdes. Anmodninger om udtalelser besvares hurtigst muligt. Udtalelsen er ikke bindende for den anden part. Hver part træffer afgørelse ud fra en selvstændig vurdering.

7.4 Databehandling, personhenførbare oplysninger

Den fornødne videregivelse af data mellem parterne for løsning af opgaver i nærværende rammeaftale samt af de enkelte ydelsesaftaler, udgør grundlaget for begge parters databehandling. Da parterne i henhold til samarbejdets og opgavernes karakter er selvstændige dataansvarlige i henhold til databeskyttelsesforordningen, påhviler det hver part at sikre sig sin egen videregivelseshjemmel samt behandlingshjemmel. KU er selv dataansvarlig for de data, der videregives fra MIM og FVM og behandler disse i overensstemmelse med den til enhver tid gældende persondatalovgivning og universitetets generelle procedure for behandling af data.

7.5 Digital understøttelse af bestillinger og leverancer

MIM og FVM har oprettet en Vidensbank, som digitalt understøtter bestillinger og leverancer mhp. at sikre systematik, transparens og overblik. Som udgangspunkt skal alle bestillinger fra MIM og FVM til KU ske via MIM's og FVM's Vidensbank, som beskrevet i bilag 1 (den gode bestilling).

7.6 Skriftlighed i universitetets rådgivning

Universitetets rådgivning af ministeriet sker altid skriftligt i form af blandt andet rapporter, notater mv. Skriftligheden understøttes endvidere af de almindelige procedurer omkring rådgivningsleverancen. I tilfælde af telefonisk rådgivning, hvor ministerierne vil citere eller henvise til KU, eller hvor en sag afgøres på grundlag af rådgivningen fra KU, udarbejder det relevante ministerium efter en fast skabelon et telefonnotat, som sendes til godkendelse af universitetet.

I de tilfælde, hvor der nedsættes styre- eller følgegrupper i tilknytning til rådgivningsopgaver, formuleres et kommissorium, som skal skabe klarhed omkring roller og kompetencer. Universitetet kan alene deltage som faglig rådgiver, og universitetets faglige anbefalinger og rådgivning skal fremgå skriftligt af afrapportering.

MIM, FVM og universitetet er underlagt de almindelige offentligtretlige regler om notatpligt mv. Aftalens bestemmelser ændrer ikke herpå.

7.7 Rettigheder efter ophavsretsloven

7.7.1 Generelt om rådgivnings- og forskningsleverancer

I det omfang rådgivnings- og forskningsleverancer er beskyttet efter ophavsretsloven, tilhører disse rettigheder den part, der har frembragt rådgivnings- og forskningsleverancerne. Andre immaterielrettigheder, herunder patentrettigheder, er ikke omfattet af dette afsnit 7.7

MIM, FVM og tredjemand erhverver en royalty-fri, ikke-eksklusiv og uigenkaldelig brugsret til rådgivnings- og forskningsleverancer. Brugsretten er ubegrænset mht. tid, sted og antal og omfatter eksemplar fremstilling og tilgængeliggørelse for og af:

- i. de ansatte i MIM og FVM med underliggende institutioner,
- ii. fysiske og juridiske personer, der arbejder for eller samarbejder med MIM og/eller FVM, eller som MIM og/eller FVM har forpligtelser overfor, herunder leverandører, nationale institutioner, EU's institutioner samt andre internationale institutioner.
- iii. fysiske og juridiske personer, der ikke er omfattet af pkt. i og ii ovenfor, fx borgere og virksomheder i Danmark, i EU eller internationalt, herunder i forbindelse med videregivelse af rådgivnings- og forskningsleverancer ved evt. konkurrenceudsættelse eller opgavevaretagelse m.v.

Ved eksemplar fremstilling i pkt. i-iii ovenfor forstås f.eks. – men ikke udtømmende – kopiering i papirformat samt up-loading til og downloading fra internettet.

Ved tilgængeliggørelse i pkt. i-iii ovenfor forstås f.eks. – men ikke udtømmende – spredning af fysiske kopier, præsentation for fysisk tilstedeværende modtagere, udsendelse i radio og tv samt tilrådighedsstillelse på internettet.

MIM, FVM og tredjemand, jf. i-iii, har i forbindelse med eksemplarfremstilling og tilgængeliggørelse i forhold til skriftlige leverancer (rapporter o.l.) ret til at formidle disse og i den forbindelse forkorte, opdele og oversætte dele af rådgivnings- og forskningsleverancerne. Ændringer skal ske med respekt for den oprindelige leverance og foretages i MIM's, FVM's eller tredjemands navn. KU er ikke ansvarlig for nogen form for ændring foretaget af MIM, FVM eller tredjemand.

MIM, FVM og tredjemand, jf. i-iii, har desuden royalty-fri, ikke-eksklusiv og uigenkaldelig brugsret til underliggende materiale, der er inkorporeret i rådgivnings- og forskningsleverancer, fx i form af data, koder, beskrivelser og dokumentation, i det omfang det er nødvendigt for at kunne udnytte den ovenfor beskrevne brugsret til rådgivnings- og forskningsleverancer.

MIM's og FVM's anvendelse af rådgivnings- og forskningsleverancer og underliggende materiale i henhold til i-iii skal altid ske med behørig kildehenvisning.

Eksisterende software, modeller, registre og tilknyttede systemer og databaser, der er udviklet forud for denne aftales ikrafttræden, der vedligeholdes/ajourføres af KU med henblik på at MIM og FVM kan udføre sine opgaver, kan være underlagt særskilte aftaler, der fremgår af afsnit 6 eller af de tidligere aftaler, hvorunder de er udviklet.

Hvis tredjepart har rettigheder til (en del af) rådgivnings- og forskningsleverancer, garanterer KU, at disse rettigheder er tilstrækkeligt klareret, således at MIM, FVM og tredjemand kan udnytte ovenstående brugsrettigheder i overensstemmelse med denne rammeaftale. Såfremt det ikke er muligt at foretage den fulde klaring i forhold til visse materialer, skal KU oplyse MIM og FVM herom. KU skal desuden oplyse MIM og FVM om, hvilke brugsrettigheder der så gælder i forhold til det pågældende materiale, hvorefter MIM og FVM tager stilling til, hvorvidt materialet alligevel skal benyttes.

I tilfælde hvor MIM og FVM stiller eget eller tredjemands materiale til rådighed for KU, garanterer MIM og FVM, at materialet er tilstrækkeligt klareret.

Parterne skal holde hinanden skadesløse for krav, der måtte opstå som følge af, at tredjeparts rettigheder ikke er klareret som angivet ovenfor.

KU skal, når MIM og FVM forlanger det eller senest ved aftalens ophør, vederlagsfrit udlevere kopi af rådgivnings- og forskningsleverancerne samt underliggende materiale, hvis sidstnævnte udgør en integreret del af leverancerne i et sædvanligt format, som MIM og FVM umiddelbart kan anvende.

"Underliggende materiale" betyder funktionalitet eller indhold af leverancen, der er integreret i og nødvendig for, at leverancen kan anvendes af styrelsen i en helhed.

Såfremt MIM og FVM eller tredjemand på vegne af MIM og FVM stiller materiale, herunder data, koder, beskrivelser og dokumentation, til rådighed for KU, kan dette materiale udelukkende anvendes i forbindelse med KU's opfyldelse af rammeaftalen. Materialet skal ved rammeaftalens ophør tilbageleveres til MIM og FVM af KU.

KU kan beholde en referencekopi af rådgivnings- og forskningsleverancerne og det inkorporerede materiale til brug for videre forskning og opbevare kopier af alt modtaget og bearbejdet materiale. Persondata slettes i det omfang, det er påkrævet i henhold til dansk ret.

Parterne er enige om, at alle publikationer og andet skriftligt materiale, der udgives af ministeriet (baseret på forskningsinstitutionens forskningsleverancer) kan anvendes frit til undervisningsbrug af alle danske forskningsinstitutioner.

7.7.2 Særligt ved udvikling/levering af ny software, herunder med tilhørende kildekoder og dokumentation

Ved udvikling/levering af ny software, modeller, databaser, registre og tilknyttede systemer, o. lign., herunder tilhørende kildekoder og dokumentation, skal parterne aftale, hvilken en af følgende modeller, der er gældende i forhold til den konkrete leverance. Den konkrete aftale dokumenteres ved udfyldelse af bilag 2.

Ved software forstås instruktioner til en processor.

Model 1a

Immaterielretten og brugsret håndteres på samme måde som de rådgivnings- og forskningsleverancer, der er beskrevet ovenfor i pkt. 7.5.1. Dette indebærer, at universitet har ophavsretten til softwaren, mens MIM og FVM og tredjemand har brugsretten som angivet ovenfor under 7.5.1 og retten til at ændre, herunder videreudvikle den leverede software. Universitetet skal i den forbindelse stille kildekoden og anden dokumentation til rådighed for MIM og FVM, der muliggør udnyttelse af disse rettigheder. Ændringer skal ske med respekt for det oprindelige software og foretages i MIM og FVM's eller tredjemands navn. KU er ikke ansvarlig for nogen form for ændring foretaget af MIM og FVM eller tredjemand.

Model 1b

Som model 1a, men med begrænsning i forhold til tredjemands brugsret (skal angives i bilag 2).

Model 2a

Ophavsretten til softwaren forbliver hos KU. MIM, FVM og tredjemand får brugsret til softwaren som angivet i 7.5.1, dog uden adgang til kildekode. Det er en betingelse for tredjemands brugsret, at tredjemand bistår eller samarbejder med MIM og FVM, eller deltager/prækvalificeret til at deltage i et udbud på MIM eller FVMs ressortområder.

Model 2b

Ophavsretten til softwaren forbliver hos KU. MIM, FVM og tredjemand får brugsret til softwaren som angivet i 7.7.1, dog uden adgang til kildekode.

Model 3a

KU stiller omkostningsfrit softwaren til rådighed for MIM, FVM og tredjemand under en licens der på tidspunktet for softwarens frembringelse er optaget på Open Source Initiative's (<https://opensource.org/>) liste over open source licenser. MIM, FVM og tredjemand kan således benytte softwaren i overensstemmelse med den pågældende licens. Licensen specificeres i Bilag 2.

Model 3b

De immaterielle rettigheder overgår til MIM og FVM. MIM og FVM stiller softwaren til rådighed under en licens, der på tidspunktet for softwarens frembringelse er optaget på Open Source Initiative's (<https://opensource.org/>) liste over open source licenser. KU kan således benytte softwaren i overensstemmelse med den pågældende licens.

Model 4

Der udarbejdes en aftale, herunder om udvikling af software, modeller, registre og tilknyttede systemer og databaser o.l., hvori ejerskab og brugsret afklares. Der skal dog være tale om helt særlige forhold. Se bilag 2.

7.7.3 Generelt

Det forhold, at universiteterne måtte ansøge om udtagelse af patent, medfører ingen ændringer i forhold til rettigheder og pligter i henhold til denne rammeaftale.

7.8 Dialog om leverancer og løsning ved tvister og misligholdelse

Dialog mellem KU og ministerierne er afgørende for at sikre fremdrift, planlægning og behandling af sager samt for at give MIM og FVM mulighed for at orientere det politiske niveau hurtigt. Reglerne for offentliggørelse og tavshedspligt, arbejdsprogrammerne, Vidensbanken samt den gode bestilling er med til at sikre klare rammer for dialogen om leverancerne. Endvidere er løbende dialog og forventningsafstemning mellem MIM eller FVM og KU før bestillingen sendes til KU. Derudover er der behov for dialog og forventningsafstemning set i forhold til bestillingens rådgivningsbehov og deadlines under udarbejdelsen af leverancen.

Enhver tvist, som måtte opstå i forbindelse med denne aftale, herunder enhver tvist vedrørende aftalens, fortolkning, gyldighed, opsigelse eller ophævelse, er underlagt dansk ret.

Tvister om aftalen, fx om misligholdelse, søges løst ved forhandling mellem aftalens parter i det rette samarbejdsforum, jf. afsnit 4. Der er krav om skriftlighed for at sikre transparens om processen.

Ved uenighed kan chefgrupperne forelægge sager for ledelsesgruppen. Ved fortsat uenighed kan ledelsesgruppen forelægge sagen for KU's rektor og MIM og FVM's departementschefer med henblik på forhandling/mægling. Uddannelses- og Forskningsministeriet kan evt. inddrages.

7.9 Mandat ved deltagelse i internationale råd, udvalg, arbejdsgrupper mv.

Inden for MIM's og FVM's ressortområder foregår der en høj grad af internationalt samarbejde med forskellige former for deltagelse og repræsentation i møder af forskellig karakter.

Universiteternes og ministeriernes deltagelse bidrager til, at universiteterne og MIM og FVM bliver opmærksomme på nye internationale tendenser og udviklinger, samt kan indgå i disse. Deltagelsen fremmer et internationalt udsyn i politikudviklingen samt international orientering af forskning og myndighedsrådgivning, og sikrer hjemtag og deling af viden. Derudover deltager universiteterne i internationale samarbejder, fordi de bidrager med faglig viden hertil.

7.9.1 Krav om mandatindhentelse

Universitetet kan som faglig aktør deltage i det internationale samarbejde, uden krav om mandatindhentelse hos ministerierne. Det er i den forbindelse væsentligt, at universitetet sørger for, at der er klarhed for alle parter om, at universitetet kun deltager som selvstændig, faglig aktør, og ikke på vegne af MIM eller FVM.

I de tilfælde hvor universitetet eksplicit og efter indstilling fra et eller begge ministerier deltager i internationale samarbejde, som udpeget repræsentant for et eller begge ministerier, vil der være behov for, at relevant ministerium udsteder et mandat. Dog kun i nedenstående tilfælde:

- Hvis der træffes beslutninger, der har statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.
- Hvis der træffes beslutninger, der forpligter Danmark eller MIM eller FVM til at ændre gældende lov eller indføre ny lovgivning.
- Hvis der træffes beslutninger, som påfører Danmark eller MIM eller FVM nye eller udvidede forpligtelser (bindende såvel som vejledende forpligtelser).
- Hvis der er behov for at udtrykke Danmarks holdning udover rent faglige og tekniske bidrag f.eks. kommentering og kvalitetssikring af data og rapporter

I konkrete tilfælde, hvor ovenstående kriterier ikke er gældende, kan parterne i enighed aftale at lade repræsentationen basere på et mandat.

Hvis repræsentationen foregår sammen med en medarbejder fra MIM's eller FVM's styrelser eller departementer, og baseres på et mandat, vil det være medarbejderen fra MIM eller FVM, der optræder som delegationsleder og fremskaffer mandatet.

Universitetet/forskningsrepræsentanten kan til enhver given tid afslå deltagelse i et internationalt samarbejde og dermed mandatet, eksempelvis hvis der ikke opnås enighed om indholdet i mandatet.

Udmøntningen af disse retningslinjer hviler på god løbende dialog mellem MIM, FVM og universitet, og gensidig orientering når der opstår nye behov.

7.9.2 Proces for mandatafgivelse

Mandatet udarbejdes i den enhed i MIM eller FVM, som anmoder universitetet om at deltage i en international aktivitet på MIM's eller FVM's vegne. Drøftelserne herom foregår løbende med universitetet og forskerne efterhånden som behovet for mandat opstår, og enheden i MIM eller FVM er ansvarlig for at orientere den respektive chefgruppe for ydelsesaftalen i forbindelse med udstedelse af mandater.

Hvis universitetet, som udpeget repræsentant, deltager i møder uden mandat, hvor det senere viser sig, at der træffes beslutninger omfattet af opregningen ovenfor, vil universitetet orientere den relevante enhed i ministerierne herom uden unødvendig forsinkelse.

Ministerierne skal udstede mandat senest 7 dage inden mandatet skal anvendes. I tilfælde hvor dagsorden og indhold for mødet eller opgaven ikke foreligger i rimelig tid, udarbejdes et rammemandat på baggrund af de foreliggende oplysninger, i hvilket det præciseres, hvordan dagsorden og indhold for aktiviteten efterfølgende koordineres ml. relevant ministerium og forskningsrepræsentanten, når de nødvendige mødepapirer/oplysninger foreligger. Mandatet opnås ved, at MIM eller FVM sender godkendt mandat og evt. bemærkninger om ministeriets stilling i sagen samt mandatets udstrækning og afgrænsning til universitetet.

Hvis det rekvirerende ministerie vurderer, at der er behov for at ministeriet får tilsendt referat fra mødet, aftales dette i forbindelse med mandatafgivelsen og forskningsrepræsentanten sikrer at det sker. Der vil i givet fald være tale om det officielle mødereferat. Hvis forskningsrepræsentanten vurderer, at der er behov for, eller det rekvirerende ministerie ønsker, at der sker en uddybning af enkelte punkter i referatet, supplerer forskningsrepræsentanten referatet med et uddybende notat og fremsender det til relevant ministerium sammen med referatet fra mødet.

7.10 Arbejdsklausul

Leverandøren skal sikre, at ansatte hos leverandører og eventuelle underleverandører med arbejdssted i Danmark, som medvirker til at opfylde kontrakten, er sikret løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder på hele det danske område.

8. Underskrift

For Miljøministeriet

Dato 9. marts 2022

Departementschef

For Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Dato 28. marts 2022

Departementschef

For Københavns Universitet

Dato 7. marts 2022

Rektor Henrik C. Wegener

Bilag 1: Den gode bestilling og samarbejde om leverancerne

Dette skema har til formål at tydeliggøre den gode proces, når KU skal udføre en opgave under den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Bestillingen af opgaven under forskningsbaseret myndighedsbetjening sendes via [Vidensbanken](#).

Hvis der er tale om en tilbagevendende bestilling (f.eks. overvågningsopgaver som kører år efter år), bestilles opgaven én gang i Vidensbanken, og derefter uploades leverancerne til samme bestilling.

Fortrolige bestillinger sendes ikke via Vidensbanken, men i stedet via en mail til universitetet. Se kontaktboksen nedenfor.

Ansatte i MIM og FVM kan læse mere om dette på ministeriernes intranetside for forskningsbaseret myndighedsbetjening og under Hjælp i Vidensbanken.

God proces ved bestilling

1. **Dialog før bestilling:** Kontakt *altid* universitetets kontaktperson på opgaven, for at sikre forventningsafstemning forud for bestilling af en opgave. Vend gerne udkastet med kollegaer og universitetets kontaktperson. Få det herefter godkendt af relevant chef inden du sender bestillingen via Vidensbanken.
2. **Send bestillingen via [Vidensbanken](#)**, som sørger for at bestillingen sendes til universitetet. Vidensbanken er MIM og FVM's interne online system til at bestille og dele viden fra universiteterne. Hvis bestillingen undtagelsesvis er fortrolig sendes den direkte til universitetet via e-mail. Se tabel nedenfor. Husk at det er universitetet der træffer afgørelse om, hvorvidt en bestilling/leverance er fortrolig. MIM og FVM kan anmode universitetet om, at leverancen holdes fortrolig.
3. **Hastebestillinger følges altid op** ved at ringe direkte til universitetet. Se tabel nedenfor.

Ydelsesaftale	Send fortrolige bestillinger til:	Ved hastebestillinger ring til:
Ressource- og samfundsøkonomi	Funktionsmail: myndighed@ifro.ku.dk cc. Jesper Sølvér Schou (jss@ifro.ku.dk)	Jesper Sølvér Schou Tlf. 35 33 69 01
Skov og landskab	Funktionsmail: myndighed@ign.ku.dk Cc Vivian Kvist Johannsen (vkj@ign.ku.dk) og Henrik Vejre (hv@ign.ku.dk)	Vivian Kvist Johannsen Tlf. 35 33 16 99 Tania Fredborg Nielsen Tlf: 35 33 12 80 Kamila Hansen Møller Tlf: 35 33 16 30
Veterinær	Funktionsmail: (Vet-Myn@sund.ku.dk)	Hans Houe Tlf. 21 48 97 35

4. **Brug tid på forventningsafstemning.** Skriftlig kommunikation er ikke nødvendigvis nok, og det er givet godt ud at tage et opstartsmøde med kontaktpersonen på universitetet, f.eks. via video-

link/skype/lync. Endvidere er løbende dialog og forventningsafstemning om indhold og deadlines undervejs og tæt på afslutningsfristen, vigtig for at sikre et godt samarbejde. Aftal evt. milepæle i udarbejdelsesprocessen samt tæt på afleveringstidspunktet.

5. **Aftalt offentliggørelsestidspunkt:** Efter rådgivningsleverancens aflevering kan MIM og FVM anmode om at udsætte offentliggørelsen af rådgivningsleverancen i op til 7 arbejdsdage. Dialog og forventningsafstemning herom er derfor vigtig. Endvidere skal begge parter være opmærksomme på, at MIM og FVM skal orienteres om forskningsresultater af politisk relevans senest 7 arbejdsdage før offentliggørelsen.
6. **Brug tid på feedback.** Både universitetet og ministeriet har gavn af et godt samarbejde med brugbare leverancer. Derfor er det vigtigt at tale sammen undervejs og tilslut, så begge parter løbende lærer af samarbejdet.
7. **Del leverancen.** Når du har modtaget et svar fra universitetet skal det deles i Vidensbanken.

Yderligere opmærksomhedspunkter og retningslinjer

Transparens i samarbejdet

MIM og FVM's samarbejde med KU skal være transparent. Vær opmærksom på, at alle kommentarer med betydning for opgaven fra ansatte i MIM og FVM undervejs i et projekt, fremkommet ved kommentering af udkast, ved møder, pr. telefon eller pr. e-mail skal kunne dokumenteres.

Høringer

Såfremt det for MIM og FVM er væsentligt at inddrage KU's faglighed ifm. forberedelse af lovforslag, bør det ske i processen inden den offentlige høring. KU har ikke qua aftalen med MIM og FVM en forpligtelse til at bidrage til den offentlige høringsfase. I de tilfælde, hvor KU har leveret forskningsbaseret myndighedsrådgivning til et lovforslag m.v., og hvor KU efterfølgende er høringspart og leverer et officielt høringssvar, forventes det, at det faglige bidrag i høringssvaret i størst muligt grad er konsistent med den forskningsbaserede myndighedsrådgivning, som er leveret til MIM og FVM.

Referater

Rammeaftalens afsnit 7.6 beskriver retningslinjer for skriftlighed i universitetets rådgivning, herunder i tilfælde af telefonisk rådgivning.

Forfatterskab

Der kan som udgangspunkt ikke optræde fælles forfatterskab af embedsværk og KU forskere på kapitler til udredninger, rapporter o.l. I det færdige produkt, skal der klart gøres rede for opgavens bestilling, inkl. tidsramme og proces. Dette kan f.eks. ske i forord eller appendix. De kapitler, forskere og/eller embedsværk har skrevet eller bidraget til at skrive, herunder også det faglige sammendrag, skal bære forfatterens eller forfatterens navne og institutionelle tilhørsforhold, både i kolofon og i selve kapitlet.

Bestillingsinformationer

Nedenstående bestillingsskabelon viser bestillingssiden i MIM og FVM's Vidensbank. Skemaet fremgår af rammeaftalen, idet det har til formål at oplyse om, hvilke informationer KU kan forvente at modtage, når MIM eller FVM sender en bestilling.

1. Afsender

1.1 Institution i MIM eller FVM

- FVM Departement
- MIM Departement
- Fødevarestyrelsen
- Landbrugsstyrelsen
- Miljøstyrelsen
- Naturstyrelsen
- Fiskeristyrelsen

1.2. Navn på bestiller – dvs. kontaktperson i MIM eller FVM

1.3. E-mail

1.4. TLF

2. Modtager

2.1 Hvilket universitet vil du sende bestillingen til?

- AU – Arktis
- AU – Fødevarekvalitet og Forbrugeradfærd
- AU – Husdyrproduktion
- AU – Luft, Emissioner og Risikovurdering
- AU – Natur og Vand
- AU – Planteproduktion
- AU – Vildtforvaltning 1: Jagt, Konfliktarter og invasive fugle og pattedyr
- AU – Vildtforvaltning 2: Artsforvaltning af fugle og pattedyr
- DTU – Fiskeri og Akvakultur
- DTU – Kemi og Fødevarer
- DTU – Miljø- og livscyklusvurderinger på affaldsområdet
- KU/SSI – Veterinær
- KU – Ressource og Samfundsøkonomi
- KU – Skov og Landskab

2.2 Kontaktperson på universitet

2.3 Afdeling / fagområde

3. Leverancens finansiering og økonomisk ramme

3.1 Leverancens type

- Bestilling af opgaver fra arbejdsprogrammet i ydelsesaftalen
- Bestilling af opgaver, som finansieres via en omprioritering af midler inden for arbejdsprogrammet
- Bestilling af opgaver uden for arbejdsprogrammet, som finansieres via andre midler end bevillingen til forskningsbaseret myndighedsbetjening
- Bestilling af opgaver ved brug af kontrakterne Artsforvaltning samt Jagt og Vildtforvaltning

4. Leverancens indhold

4.1. Titel på bestilling

4.2. Formålet med opgaven (inkl. Den politiske/administratives baggrund)

4.3. KORT beskrivelse af opgaven

4.4. Detaljeret beskrivelse af opgaven – (vedhæft fil (word))

4.5. Evt. flere filer

4.6. Tidsfrist for levering af leverancen

4.7. Evt. anmodning og begrundelse for udsættelse af offentliggørelse (der kan på baggrund af et konkret begrundet behov indgås skriftlig aftale om udskydelse af offentliggørelse i op til 7 arbejdsdage efter afleveringsfristen)

- Ja
- Nej

4.8. Valg af sprog

- Besvarelsen ønskes på dansk
- Besvarelsen ønskes på engelsk
- Universitetet kan vælge, om der besvares på dansk eller engelsk
- Besvarelsen ønskes på dansk men med engelsk resume
- Besvarelsen ønskes på engelsk men med dansk resume

4.9. Sektor

- A: Landbrug, Jagt, Skovbrug og Fiskeri
- B: Råstofindvinding
- C: fremstillingsvirksomhed
- D: El-, gas- og fjernvarmeforsyning

4.10. Valg af emneord – vælg typisk ca. 1-5

4.11. Andre relevante oplysninger der kan have relevans for universitets opgaveløsning

4.12. Angiv relaterede bestillinger, hvis det er relevant (adskil med komma)

4.13. Er opgaven godkendt af din chef?

- Ja
- Nej

4.14. Er opgaven koordineret med fagkontoret i departementet?

- Ja
- Nej

4.15. Her kan du tilføje tovholdere, kontraktansvarlig eller evt. MIM-/FVM-medarbejder efter aftale med dem. Disse vil få tilsendt en kopi af bestillingen

Bilag 2: Rettigheder ved udvikling af ny software/databaser herunder kildekode og dokumentation

MIM og FVM bruger dette skema, når KU skal udføre en opgave under den forskningsbaserede myndighedsbetjening, som vedrører udvikling af ny software/databaser, der finansieres via rammeaftalerne.

Skemaet skal vedlægges bestillingsskemaet som sendes via [Vidensbanken](#).

Ved tvivl om udformning af dette bilag, bør der søges vejledning hos en jurist.

Generelt:

Leverancens indhold af videreudvikling af eksisterende software/databaser beskrives her af KU: _____

Leverancens indhold af udvikling af ny software/databaser beskrives her af KU: _____

Her beskrives den relevante dokumentation, der er nødvendig i forhold til anvendelsen af software/databaser: _____

Ved udvikling/levering af ny software/databaser, herunder med tilhørende kildekode og dokumentation – som enten er selve leverancen eller indgår i leverancen, skal der konkret tages stilling til, hvilke rettigheder MIM og FVM har fremadrettet. Der kan aftales de 7 modeller, som er anført i rammeaftalens afsnit 7.5

Model	Sæt kryds (kun ét kryds)
Model 1a	
Model 1b	
Model 2a	
Model 2b	
Model 3a	
Model 3b	
Model 4	

Beskriv her, hvis det er aftalt at benytte **model 4** (beskriv, hvad der er aftalt): _____

Beskriv her, hvis der er aftalt begrænsning i forhold til 3. mands brugsret (beskriv, hvad der er aftalt): _____

Beskriv hvilken licens, der anvendes: _____

Beskriv, hvad der er aftalt i forhold til modeller, registre og tilknyttede systemer: _____

Hvis der indgår udvikling af databaser i aftalen, skal ejerskab og brugsret beskrives her:

Universitetet skal inden endelig kontraktindgåelse sikre, at dette bilags indhold er godkendt af relevant jurist på KU. Den kontraktansvarlige medarbejder i styrelsen bør ligeledes inden endelig kontraktindgåelse sørge for godkendelse af bilagets indhold hos relevant jurist i den pågældende styrelse eller hos departementskontraktjurist.

Kontraktens gyldighed er dog ikke afhængig af denne interne godkendelsesprocedure.

Dato og underskrift

Dato og underskrift

Bilag 3: Skabelon for mandat ved deltagelse i internationale råd, udvalg, arbejdsgrupper mv.

I tilfælde hvor MIM eller FVM vurderer, at der er behov for at udstede mandat forud for deltagelsen i et internationalt samarbejde (jf. ovenstående retningslinjer), udfyldes nedenstående skabelon og underskrives af relevant ministerium inden mødeaktiviteten finder sted. Hvis der for den aktuelle chefgruppe er etableret en praksis for mandatindhentelse, der giver et tilsvarende niveau af information, som den vedhæftede skabelon, kan denne anvendes i stedet.

Udfyldes af MIM eller FVM

1. Deltagerinformation
  - a. **Deltager:** [universitet]
  - b. **Deltagelse på vegne af** [styrelse eller DEP fagkontor]:
  - c. **Deltagelse i:** [navn på internationalt forum]:
2. Tidsperspektiv
  - a. **Dato for aktivitet/møde:** [indsæt dato].
3. Dagsorden/synspunkter til mødet
  - a. **Formål med deltagelsen** [Beskrivelse af formålet og forventningerne til udbyttet af deltagelsen].
  - b. **Dagsorden** [Angiv dagsorden til mødet eller vedhæft dagsorden. Hvis der er tale om et længerevarende mandat, beskrives første dagsorden og hvad møderne fremadrettet hovedsageligt vil omhandle]
  - c. **Vigtigste punkter på dagsorden** [Fremhæv de 3-5 vigtige punkter på dagsordenen/mødematerialet i punktform samt begrundelsen herfor er mest nødvendige].
  - d. **Synspunkter** [Beskriv synspunkterne, som universitetet forventer at fremføre til hvert dagsordenspunkt. Hvis det er et længerevarende mandat beskrives de vigtigste emner/problemstillinger, som mandatet omhandler og hvilke synspunkter universitetet forventer at fremføre på møderne]
4. Rapportering
  - a. **Dato for rapportering:** [Angiv dato for, hvornår det officielle mødereferat forventes at foreligge. Universitetet vil sende rapportering fra mødet/møderne til MIM eller FVM umiddelbart derefter. Hvis der er yderligere behov aftales det i forbindelse med mandatafgivelsen.]
5. Særlige bemærkninger [Indsæt hvis der er særlige bemærkninger knyttet til mandatet]
6. MIM eller FVM underskrift

Bilag 4: Videndeling om forskningsemner

Nedenstående vejledning angiver, hvordan chefgrupperne kan drøfte forskningsemner med relevans for ydelsesaftalerne.

Formålet med at drøfte forskningsemner i chefgrupperne er videndeling fra universitet til ministerium. Det er således en mulighed for oplysning om langsigtede trends og udfordringer, og drøftelserne herom kan være med til at kvalificere de strategiske sigtelinjer for aftalen.

Idet der er stor forskel på aftalernes størrelse og indhold, er chefgruppen ikke pålagt at vidensdele om forskningsemner, men kan uddelegere dette til relevante faglige arbejdsgrupper under aftalerne.

Hvis MIM og FVM ønsker at få større indsigt i forskningsemnerne/projekterne med relevans for ydelsesaftalen, kan nedenstående vejledning anvendes som rettesnor til at organisere arbejdet/dialogen herom.

Vejledning til brug for videndeling om forskningsemner

Vejledningen er et forsøg på at balancere, at MIM og FVM får tilstrækkelig med viden om forskningsemnerne med relevans for ydelsesaftalen uden det resulterer i informationsoverload.

Vejledningen har til formål at skabe klarhed om, hvordan arbejdet om videndeling om forskningsemnerne kan organiseres.

Hvis der på nuværende tidspunkt er etableret en praksis for vidensdeling om forskningsemnerne (f.eks. som praksis på DTU), kan denne videreføres.

Bagudrettede vs. fremadrettede forskningsemner

Som udgangspunkt videndeler chefgrupperne om bagudrettede forskningsemner/projekter. Det vil sige projekter, som er påbegyndt. Chefgruppen kan aftale at vidensdele om de større linjer i den fremadrettede forskningsindsats. Universitetet er dog ikke forpligtet til at orientere om indsendte eller kommende projektsøgninger.

Finansiering

Som udgangspunkt drøfter chefgruppen (eller arbejdsgruppen) forskningsemner, som MIM og FVM medfinansierer via ydelsesaftalen. Chefgruppen kan aftale at drøfte forskningsemner, som finansieres via andre kilder end ministeriernes bevillinger.

Informationsniveau

Det forventes, at forskningsemnerne bliver kategoriseret i overordnede kategorier under hvert indsatsområde. For hver kategori ønskes der en kort beskrivelse af, hvad forskningsprojekterne i denne kategori omhandler. Det er således ikke ønsket, at der udarbejdes lister over hvert enkelt forskningsprojekt. Omvendt ønskes der et mere detaljeret informationsniveau end ydelsesaftalens beskrivelse af indsatsområderne angiver.

Proces

Der er mulighed for at drøfte forskningsemner på både chefgruppemødet i foråret og i efteråret. Det foreslås, at drøftelserne i chefgruppen har følgende karakter:

- Chefgruppemødet i efteråret anvendes til at MIM og FVM får overblik over forskningsemner på området.
- Chefgruppemødet i foråret anvendes til, at MIM og FVM får mere indgående kendskab til udvalgte forskningsemner på området.

Chefgruppemøder i efteråret

Til chefgruppemødet i efteråret, orienteres MIM og FVM-deltagerne i chefgruppen om bagudrettede forskningsemner, som er relevante for ydelsesaftalen. Hvis chefgruppen har aftalt at drøfte fremadrettede forskningsemner, kan dette også gøres til mødet i efteråret. Muligheder for samarbejdsprojekter mellem universitet og styrelsen samt eventuelt virksomheder kan indgå, herunder muligheder for fælles ansøgninger til relevante fonde.

Formålet hermed er, at MIM og FVM får overblik over hvilke forskningsemner, som er i gangsat (evt. vil blive igangsat) på området. Dette er til inspiration for udarbejdelsen af arbejdsprogrammet for det kommende år.

Hvis chefgruppen har aftalt at drøfte igangværende og fremadrettede forskningsemner, kan disse med fordel indskrives i det kommende arbejdsprogram under hvert indsatsområde.

For at orientere MIM og FVM om forskningsemnerne, foreslås det, at universiteterne udarbejder en kort oversigt, hvor forskningsemnerne er sorteret ud fra hvert indsatsområde i ydelsesaftalen. Forskningsemnerne skal være grupperet i overordnede kategorier med dertil knyttede korte beskrivelser af forskningsemnerne.

Universitetet præsenterer oversigten til chefgruppemødet, og MIM og FVM har mulighed for at stille opklarende spørgsmål. Hvis der er emner, som har stor interesse for MIM og FVM, kan det aftales at universitetet uddyber dette forskningsemne/projekt til chefgruppemødet i foråret.

Chefgruppen kan aftale en anden model, hvis dette anses for mere relevant, herunder f.eks. vidensdeling i faglige arbejdsgrupper, der ved behov kan løfte emner op til diskussion i selve chefgruppen.

Chefgruppemøder i foråret

Til chefgruppemødet i foråret, har chefgrupperne mulighed for at drøfte udvalgte forskningsemner/projekter.

Det foreslås at udvælge 1-2 forskningsemner/projekter, som universiteterne præsenterer mere dybdegående for MIM og FVM-kredsen af chefgruppen. Til disse møder vil det også være muligt at invitere relevante forskere, som kan orientere MIM og FVM om forskningsresultaterne.

Figur 1: Skitse over processen for videndeling om forskningsemner/projekter

